

http://www.turansam.org

*****

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/SONBAHAR, Sayı: 36
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed, Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/AUTUMN, Issue: 36
DOI: http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041

(93)

Muhammet Cenk BİRİNCİ⁵¹⁶; Dr. Koray ÇAMLICA⁵¹⁷; Dr. Eda ÖZGÜL KATLAV⁵¹⁸
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN REKREATİF AMAÇLI SPOR AKTİVİTELERİNE
KATILMALARINI ENGELLEYEN KISITLAYICI FAKTÖRLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
A RESEARCH ON THE CONSTRAINTS FACTORS OF UNIVERSITY STUDENTS'
PARTICIPATION IN RECREATIONAL SPORTS ACTIVITIES

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin rekreatif amaçlı spor aktivitelerine katılmalarını engelleyen kısıtlayıcı faktörlerin neler olduğunu belirlemek ve bu konuda çözüm önerileri sunmaktır. Çalışmaya 473 öğrenci katılmıştır. Elde edilen veriler üzerinde tanımlayıcı istatistikler ile normallik, güvenilirlik testleri yapılmıştır. Öğrencilerin spor amaçlı rekreatif faaliyetlere katılamamalarındaki en önemli kısıt, kampüste yapılan spor amaçlı etkinlikler hakkında bilgi sahibi olmamalarıdır. Diğer diğer önemli bulgu ise, öğrencilerin kaldıkları yerlerin etkinlik alanlarında uzak olması ve ulaşımın yetersiz kalmasıdır.

Anahtar Kelimeler: *Rekreasyon, Kısıtlayıcı Faktörler, Üniversite Öğrencileri.*

JEL Kodu: L83.

ABSTRACT

The aim of this research is to determine what are the constraint factors that prevent university students from participating in recreational sports activities and to offer solutions in this regard. 473 students participated in the study. Normality and Reliability tests were performed on the obtained data with descriptive statistics. The most important constraint on students not being able to participate in sports recreational activities is that they are not informed about sporting activities on campus. Another important finding is that students are far from the activity areas of the places they are staying and the transportation is inadequate.

Keywords: *Recreation, Constraint Factors, University Students.*

JEL Code: L83.

⁵¹⁶ Nevşehir HBV Üniversitesi, birincicenk@gmail.com; Nevşehir/TÜRKİYE.

⁵¹⁷ Nevşehir HBV Üniversitesi, koraycamlica35@gmail.com; Nevşehir/TÜRKİYE.

⁵¹⁸ Nevşehir HBV Üniversitesi, edaozgulkatlav@gmail.com; Nevşehir/TÜRKİYE.

GİRİŞ

İnsanlar spor egzersizlerinin faydalı olduğunu anladıklarında, spor ya da boş zaman etkinliklerine katılmayı düşünmeye başlamaktadır. Bununla birlikte, insanların faydalı olduğuna bilmelerine rağmen karar verme sürecine etki eden ve boş zaman etkinliklerine katılmayı engelleyen bazı kısıtlayıcı faktörler bulunmaktadır. Bu sebeple insanların rekreatif amaçlı spor aktivitelerine başlamaları zor olabilmektedir (Jackson, Crawford ve Godbey, 1991). Rekreatif faaliyetlere katılımı kısıtlayıcı faktörler önemli bir rol oynamaktadır. İnsanlar kısıtlayıcı faktörlerle nasıl karşılaştıklarına bağlı olarak üç gruba ayrılabilir: a) Arzu edilen bir faaliyete katılmayan; b) Kısıtlamalar yaşamasına rağmen faaliyetlere katılmalarını azaltmayanlar; c) Kısıtlamalardan etkilenmemelerine rağmen periyodik olarak katılan ve esas olarak koşullardan etkilenenler (Jackson, Crawford ve Godbey, 1991). Üç grubun içinde yer alan hemen hemen herkes, boş zamanlarını nasıl değerlendireceklerinin kararını vermeye çalışırken birtakım kısıtlamalarla karşı karşıya kalabilmektedir. Bununla birlikte, Scott (1991) kısıtlamaların üstesinden gelinmeyen engeller olmayacağını ve engellemelerin üstesinden gelebilmek için insanların problemlerini nasıl çözebileceklerini ve davranışlarını nasıl değiştirmesi gerektiğini bildiklerini savunmaktadır. Kısıtlayıcı faktörler olmasına rağmen insanlarda engelleri aşacak yetenek bulunmaktadır (Jackson, Crawford ve Godbey, 1991).

Searle ve Jackson (1985)'e göre rekreatif amaçlı spor aktiviteleri düzenlemeden önce kişileri istekli ve isteksiz olarak bölümlere ayırmak gerekmektedir. Çünkü bu şekilde bölümlendirme, spor aktivitelerine düzenli katılımı artırabilecektir. Yöneticiler aktivitelere düzenli bir şekilde katılmayan bireylere kıyasla katılım oranlarını korumak veya artırmak için düzenli olarak katılanlara çeşitli fırsatlar (indirim, ücretsiz süre uzatımı) sağlamaktadır.

Jackson (1988) yöneticiler tarafından insanların rekreatif faaliyetlere katılmaya karar verirken üstesinden gelmek zorunda oldukları kısıtlayıcı faktörlerin bilinmesinin toplum içindeki gizli talebin daha net bir resmini oluşturma fırsatı sağladığını belirtmektedir. Bir toplumu bölümlendirme yaparak gruplara ayırmak hedef kitleye ulaşmadaki engelleri ortadan kaldırabilmeyi kolaylaştırmaktadır. Bu nedenle, boş zamanlarını değerlendirmek isteyen insanlara daha etkin bir şekilde hazırlanacak ve tasarlanacak hizmetler, toplumu kısıtlayan faktörlerin neler olduğunu bilinmesi ile mümkün olabilmektedir. Godbey (1985), boş zamanlarını değerlendirmeyi istemeyen veya böyle bir niyeti olmayan bireylerin aksine, yöneticilerin rekreatif amaçlı aktivitelere katılmak isteyen bireyleri tanımlayabilmesinin çok daha az kaynak gerektirdiğini belirtmektedir.

Jackson ve Scott (1999) tarafından ileri sürülen önerilere göre, üniversite öğrencileri gibi belirli grupları üzerine odaklanan araştırmalar, kısıtlayıcı faktörlerin daha sistematik olarak araştırılmasında ve insanların bu faktörleri daha etkin bir şekilde yönetmesine katkıda bulunmaktadır. Young, Ross ve Barcelona'ya (2003) göre kısıtlayıcı faktörlerin belirlenmesi kişiden kişiye farklılık göstereceğinden, kısıtlayıcı faktörlerin değişmesi seçilen etkinliğin türüne ve hangi şartlar altında yerine getirildiğine bağlı olabilmektedir. Bu nedenle kısıtlayıcı faktörlerin araştırılması, spor aktiviteleri gibi spesifik faaliyetler çerçevesinde bir ilin üniversite öğrencileri, kamu çalışanları gibi belirli gruplar üzerinde yapılmalıdır.

METEDOLOJİ

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin rekreatif amaçlı spor aktivitelerine katılmalarını engelleyen kısıtlayıcı faktörlerin neler olduğunu belirlemek ve bu konuda çözüm önerileri sunmaktır.

Veri Toplama Yöntemi ve Aracı, Evren ve Örneklem

Veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin rekreatif amaçlı spor aktivitelerine katılmalarının engelleyen kısıtlayıcı faktörlerin neler olduğunu ölçmek için geliştiren Masmanidis, Gargalianos, ve Kosta'nın (2009) çalışmasından yararlanılmıştır. Masmanidis, Gargalianos, ve Kosta'nın (2009) çalışmasında belirtildiği gibi kısıtlayıcı faktörler inanç, bilgi eksikliği, ulaşım problemleri, tesis/hizmet yetersizliği, maddi durum elverişsizliği, psikolojik sebepler, zaman eksikliği, kampüs dışı spor aktivitelerine katılım, arkadaş eksikliği alt boyutlarından oluşmaktadır. Veri toplama aracının ilk bölümü, kısıtlayıcı faktörlere ait 25 sorudan oluşmaktadır. İkinci bölümde ise demografik değişkenlere ait sorular yer almaktadır.

Araştırmanın evrenini Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Özdamar (2001: 257) tarafından $d = \pm 0,05$ örnekleme hatası ve $p=0,05$, $q=0,05$ güven aralığında evrenin 10.000 den fazla olması durumunda örneklem büyüklüğünün en az 384 olması gerekmektedir. Üniversitenin öğrenci sayısı 2017 yılı itibari ile 17354 kişi olarak belirlenmiştir. Çalışmada örnekleme evrene genellebilecek 384 sayısının üzerine çıkılarak 473 kişiye ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler uygun bir istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler üzerinde tanımlayıcı istatistikler ile normallik, güvenilirlik testleri yapılmıştır. Elde edilen veriler normal dağılım göstermektedir. Verilerin Cronbach's Alpha katsayısı 0,78 olarak tespit edilmiş ve kabul edilebilir güven aralığında olduğu söylenebilir.

BULGULAR

Araştırmaya katılanlara ait demografik bulgular değerlendirildiğinde, 473 katılımcının %45,1'i kadın, %54,9'u ise erkektir. Yaş değişkenine bakıldığında, %23,7 ile 19 yaşında, %23 ile 20 yaşında katılımcıların ağırlıkta olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde öğrencilerin üniversitede geçirdikleri yıllar itibari ile çoğunluğun %51,4 ile en az 2 yıldır üniversitede bulunduğu saptanmıştır. Gelir değişkeni incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin ailesinin %64,5'inin 2000TL ve altı gelire, başka bir deyişle düşük bir gelire sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo.1. Araştırmaya Katılanlara Ait Demografik Bulgular

	Cinsiyet	Yaş		Üniversitede Bulunduğu Yıl		Aile Gelir Durumu		
		İ	%	İ	%	İ	%	
adın	K	213	5,1	47	9,9	2000 ve altı	205	4,5
	E	260	4,9	129	3,7	001-4000	228	7,1
op.	T	273	0	209	3,0	4000 ve üstü	0	,5
			21	87,1	14	,3		
			23	1,2	8	2,3		
			23	,8	6	,4		
			26	,4	3	,6		
			25	,3	2	,4		
		26	,4	2	,4			

Tablo 2'de yer alan araştırmaya katılan öğrencilerin rekreatif amaçlı spor aktivitelerine katılımını engelleyen kısıtlayıcı faktörler incelendiğinde 3,28 ortalama ile en önemli kısıtın bilgi eksikliğinden kaynaklandığı belirlenmiştir. Önemli kısıtlar arasında 3,08 ortalama ile ulaşım problemlerinin olduğu, 2,96 ortalama ile tesis veya hizmet yetersizliğinden kaynaklı olduğu saptanmıştır. Nispeten diğer önemli kısıtlar ise, 2,68 ile öğrencilerin maddi durumunun elverişsiz olması, 2,62 ortalama ile kişisel veya psikolojik sebeplerinin olması, 2,61 ortalama ile zaman problemlerinin olması ve 2,58 ortalama ile kampüs dışındaki spor aktivitelerine katılmaları olarak tespit edilmiştir. Diğer boyutlara kıyasla, daha düşük ortalamaya sahip kısıtlar, 2,27 ortalama ile arkadaş eksikliği ve 1,92 ortalama ile spor aktivitelerinin sadece sporcular tarafından yapılabileceği inancıdır.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Rekreatif Amaçlı Spor Aktivitelerine Katılımını Engelleyen Kısıtlayıcı Faktörler

Kısıtlar	Ortalama
Bilgi Eksikliği	3,28
Ulaşım Problemleri	3,08
Tesis/ Hizmet Yetersizliği	2,96
Maddi Durum Elverişsizliği	2,68
Kişisel veya Psikolojik Sebepler	2,62
Zaman Eksikliği	2,61
Kampüs Dışı Spor Aktivitelerine Katılım	2,58
Arkadaş Eksikliği	2,27
İnanç	1,92

SONUÇ

Öğrencilerin spor amaçlı rekreatif faaliyetlere katılmaları, onların okul başarılarını etkileyebilmekte, hayata bakış açılarını etkileyebilmekte, daha aktif bireyler olabilmelerini sağlayabilmekte ve kaliteli zaman geçirebilmelerine olanak vermektedir. Ancak, öğrenciler rekreatif faaliyetler yapmak istemelerine rağmen üniversite yaşamında onları engelleyen bazı kısıtlayıcı faktörler bulunmaktadır. Bu kısıtlayıcı faktörler arasında inanç, bilgi eksikliği, ulaşım problemleri, tesis/ hizmet yetersizliği, maddi durum elverişsizliği, psikolojik sebepler, zaman eksikliği, kampüs dışı spor aktivitelerine katılım, arkadaş eksikliği kısıtları bulunmaktadır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin rekreatif amaçlı spor aktivitelerine katılmalarını engelleyen kısıtlayıcı faktörlerin neler olduğu belirlenmiş ve önemine göre sıralanmıştır.

Sonuçlar incelendiğinde, öğrencilerin spor amaçlı rekreatif faaliyetlere katılamamalarındaki en önemli kısıt, kampüste yapılan spor amaçlı etkinlikler hakkında bilgi sahibi olmamalarıdır. Ancak, bu kısıtın nedeni hem öğrencilerin yeteri kadar araştırma yapmaması hem de üniversitedeki duyurum yapacak birimlerin çalışmalarının yetersiz olduğu söylenebilir. Diğer diğer önemli bulgu ise, öğrencilerin kaldıkları yerlerin etkinlik alanlarında uzak olması ve ulaşımın yetersiz kalmasıdır. Öğrencilerin spor amaçlı rekreatif faaliyetlere uygun olmadıkları inancı ortalaması en düşük olan kısıt olarak belirlenmiştir. Bu kısıtların ortadan kaldırılabilmesi için öncelikle üniversitenin ilgili birimlerinin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek spor amaçlı rekreatif faaliyetler düzenlemesi ve bununla ilgili duyuruların etkin bir şekilde yapılması önerilmektedir. Ayrıca, Üniversite ve şehir yöneticileri birlikte ulaşımla ilgili sorunları düzenleyici önlemler almalıdır.

KAYNAKÇA

1. Crawford, D. W., Jackson, E. L. ve Godbey, G. (1991). A hierarchical model of leisure constraints. *Leisure sciences*, 13(4), 309-320.
2. Jackson, E. ve Scott, D. (1999). Constraints to leisure. In E. Jackson & Burton, *Leisure Studies: Prospects for the 21st Century* (pp.299-317). State College, PA: Venture Publishing.
3. Masmanidis, T., Gargalianos, D. ve Kosta, G. (2009). Perceived constraints of Greek university students' participation in campus recreational sport programs. *Recreational Sports Journal*, 33(2), 150-166.
4. Özdamar, K. (2001). *Paket Programlar ve İstatistiksel Veri Analizi (Çok Değişkenli Analizler)*, 4. Baskı, Eskişehir: Kaan Yayınları.
5. Scott, D. (1991). The problematic nature of participation in contract bridge: a qualitative study of group-related constraints. *Leisure Sciences*, 13, 321-336.
6. Searle, M. ve Jackson, E. (1985). Recreation non-participation and barriers to participation: Consideration for the management of recreation delivery systems. *Journal of Recreation and Park Administration*, 3, 23-35.
7. Young, S., Ross, C. ve Barcelona, R. (2003). Perceived constraints by college students to participation in campus recreational programs. *Recreational Sports Journal*, 27(2), 47-62.